

ዳኞች፡- ሂሩት መለሰ

ተሻገር ገብረሥላሴ

ታፈሰ ይርጋ

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

አመልካች፡- አቶ መስፍን ሸፈራው

ተጠሪ፡- የኢትዮጵያ ገቢዎች ባለሥልጣን - ገብረአግዚአብሔር ሙናቸው ቀረቡ

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል፡፡

ፍርድ

ጉዳዩ የቀረበው አመልካች የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤትና የከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጡት የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ ይታረምልኝ በማለት መጋቢት 13 ቀን 2002 ዓ.ም በተፃፈ የሰበር አቤቱታ ስለጠየቁ ነው፡፡

የክርክሩ መነሻ ተጠሪ ያቀረበው የወንጀል ክስ ነው፡፡ ተጠሪ አመልካች የዘሽ ትሬዲንግ ሥራ አስኪያጅ መሆናቸውን ገልጾ ድርጅቱ ሚያዝያ 8 ቀን 2001 ዓ.ም ከቀኑ አራት ሠዓት ከአርባ ደቂቃ ያለተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ ግብይት ፈፅሟል፡፡ ስለዚህ አመልካች በአዋጅ ቁጥር 285/94 አንቀፅ 56(1) መሠረት የወንጀል ተጠያቂነት አለበት በማለት ክስ አቅርቧል፡፡ አመልካች ጥፋተኛ አይደለሁም በማለት ተከራክረዋል ድርጅቱ ጥፋተኛ ተብሎ መቀጣቱን ዐቃቤ ህግ ገልጿል፡፡ አመልካች በበኩላቸው ሥራውን በውክልና ለወ/ሮ ድርሻዬ ከበደ ለተባለች ሠራተኛ በውክልና ሰጥቻለሁ የሚል ክርክር ያቀረቡ ሲሆን የመከላከያ ምስክሮች አቅርቦ አሰምቷል፡፡ የሥር ፍርድ ቤት የግራ ቀኙን ማስረጃ ከመዘነ በኋላ አመልካች ለሥራው ሙሉ ውክልና አልሰጠም፡፡ የቃል ማስጠንቀቂያ ከመስጠት ውጭ የዘረጋው ሥርዓት የለም በማለት በክሱ በተጠቀሰው የህግ ድንጋጌ ጥፋተኛ ብሎ በአንድ ዓመት ከስድስት ወር እሥራትና ብብር 20,000(ሀያ ሺህ ብር) እንዲቀጣ ወስኗል፡፡

አመልካች በውሳኔው ቅር በመሰኘት ይግባኝ ለከፍተኛው ፍርድ ቤት አቅርበዋል፡፡ የከፍተኛው ፍርድ ቤት የግራ ቀኙን ክርክር ከሰማና ትክክለኛ ፍትህ ይረዳሉ የተባሉ የማጣሪያ ምስክሮች በመስማት የሥር ፍርድ ቤት

የሰጠውን የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ አፅንቶታል። አመልካች የሥር ፍርድ ቤትና የከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት የድርጅቱ ሠራተኛ ወ/ሮ ድርሻዬ ከበደ ሥራውን ወክያት እየሠራች የነበረ ሲሆን በዚህ ጉዳይ ጥፋተኛ ተብላ ተቀጥታለች፤ ወንጀሉ ሲፈፀም እኔ በቦታው አልነበርኩም፤ ግብይቱ የተፈፀመው ያለ እኔ ፈቃድና ስምምነት ነው፤ ከድርጅቱ ሠራተኞች ያለሻት ደረሰኝ ግብይት እንዳይፈፀም ማስጠንቀቂያ ሰጥቻለሁ። የኢ.ፌ.ዲ.ሪ የወንጀል ህግ አንቀፅ 34 እና የአዋጅ ቁጥር 285/94 አንቀፅ 56(1) የማይጣጣሙ በመሆኑ ተከላኸን በሚጠቅም መንገድ መተርጎም አለባቸው። ቅጣቱ ውሳኔም ተገቢ አይደለም መገደብ ነበረበት በማለት የሰበር አቤቱታ አቅርቧል። ተጠሪ በበኩሉ አመልካች የሚመራው ድርጅት በወንጀል ጥፋተኛ ተብሎ ተቀጥቷል ስለዚህ አመልካችን ተጠያቂ ለማድረግ ሌላ ማስረጃ የማቅረብ ግዴታ የለብንም አመልካች ጥፋተኛ የተባሉት ተገቢውን ቁጥጥር ባለማድረግና ሥርዓት ባለመዘርጋታቸው ነው። የቦታች ፍርድ ቤቶች ተገቢውን ማጣራት አድርጎ የሰጡት ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት የለበትም በማለት መልስ ሰጥቷል።

ከሥር የክርክሩ አመጣጥና በሰበር የቀረበው ክርክር ከላይ የተገለፀው ሲሆን እኛም ጉዳዩን መርምረናል። ጉዳዩን እንደመረመርነው አመልካች በአዋጅ ቁጥር 285/94 አንቀፅ 56(1) እና በኢ.ፌ.ዲ.ሪ የወንጀል ህግ አንቀፅ 34 ንዑስ አንቀፅ 3 መካከል የሀሳብ አለመጣጣም አለ በማለት ያቀረበው ክርክር በወንጀል ህጉ አንቀፅ 3 የተደነገገውን ከግንዛቤ የማያስገባና የህግ መሠረት የሌለው በመሆኑ አልተቀበልነውም። አመልካች በሥራ አስኪያጅነት የሚመሩት የንግድ ድርጅት የአመልካች ሠራተኛ ያለተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ ግብይት በመፈፀም ወንጀል ጥፋተኛ የተባለ በመሆኑ በመርህ ደረጃ አመልካች በአዋጅ ቁጥር 285/94 አንቀፅ 56(1) ጥፋተኛ የሚባሉ መሆኑ በህጉ ተደንግጓል። አመልካች በአዋጅ ቁጥር 285/94 አንቀፅ 56 ንዑስ አንቀፅ 3 የተመለከቱትን ልዩ ሁኔታዎች በማስረዳት ከተጠያቂነት ነፃ ለመሆን የመከላከያ ማስረጃ አቅርበዋል። ሆኖም አመልካች ለድርጅቱ ሥራ አስኪያጅ ያልቀጠሩና ያልወከሉ መሆኑና የአስተዳደር ሥራዎን ብቻ ለወ/ሮ ድርሻዬ ከበደ የወከሉ መሆኑ ፍሬ ጉዳይ የማጣራትና ማስረጃ የመመዘን ሥልጣን ባላቸው ፍርድ ቤቶች ተረጋግጧል። ከዚህ በተጨማሪ አመልካች ለሠራተኞቹ የቃል ማስጠንቀቂያ የሰጠ መሆኑን ያስመሠከረ ቢሆንም አመልካች የቃል ማስጠንቀቂያ በአዋጅ ቁጥር 285/94 አንቀፅ 56 ንዑስ አንቀፅ 3(ለ) በተደነገገው መሠረት ማንኛውም በጎ አሳቢ ሰው ሊያደርገው የሚችለውን ጥንቃቄ ያደረገና ጥበብ በተሞላበት ሁኔታ ድርጅቱን በመምራት ኃላፊነቱን የተወጣ መሆኑን የሚያረጋግጥ አይደለም። ስለሆነም የሥር ፍርድ ቤትና የከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጠው ፍርድ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ሆኖ ስላላገኘነው በወንጀልኛ መቅጫ ሥነ-ሥርዓት ሕግ ቁጥር 195 ንዑስ አንቀፅ 2(ለ)(2) መሠረት አፅንቶታል።

ው ሣ ኔ

- 1. የፌዴራል የመጀመሪያ ፍርድ ቤትና የከፍተኛ ፍርድ ቤት ፍርድ ፀንቷል። ይህ ፍርድ በፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት በሙሉ ድምፅ ተሰጠ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ራ/ታ